

Svet
Evropske unije

Bruselj, 8. oktober 2020
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2017/0332(COD)

6230/20
ADD 1

ENV 95
SAN 55
CONSOM 31
CODEC 127

OSNUTEK UTEMELJITVE SVETA

Zadeva: Stališče Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja DIREKTIVE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (prenovitev)
– osnutek utemeljitve Sveta

I. UVOD

1. Komisija je 1. februarja 2018 predložila predlog za prenovitev direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi¹, t. i. direktive o pitni vodi.
2. Svet se je na seji 5. marca 2019 dogovoril o splošnem pristopu² in predsedstvu podelil mandat za nadaljevanje pogajanj z Evropskim parlamentom.
3. Evropski parlament je svoje stališče v prvi obravnavi sprejel 28. marca 2019³. Zadevno poročilo vsebuje 160 sprememb predloga Komisije.
4. Trialogi – bilo jih je pet – so potekali 7. in 22. oktobra, 19. novembra ter 3. in 18. decembra 2019. Predsedstvo je Odboru stalnih predstavnikov na sejah 15. in 27. novembra ter 18. decembra 2019 predlagalo spremembo mandata. Vzporedno s političnimi trialogi je bilo organiziranih tudi več tehničnih tristranskih srečanj.
5. Odbor stalnih predstavnikov je 5. februarja 2020 analiziral besedilo, da bi dosegel dogovor in potrdil končni kompromis, ki je nastal v sklopu teh trialogov⁴. Potrjeno besedilo, v katerem so bile določbe preštevilčene, je bilo razdeljeno kot priloga k dokumentu 6060/1/20 REV 1.

---

¹ 5846/18 + ADD 1 do ADD 5.

² 6876/1/19 REV 1.

³ 7750/19.

⁴ 5813/20.

6. Odbor ENVI v okviru Evropskega parlamenta je besedilo odobril 18. februarja 2020. Predsednik odbora ENVI je nato istega dne predsedniku Coreperja poslal pismo, v katerem je navedel, da bo po pravno lingvističnem pregledu svojemu odboru in Parlamentu na plenarnem zasedanju priporočil, naj stališče Sveta sprejmeta brez sprememb.
7. Svet je politični dogovor potrdil 5. marca 2020⁵.
8. Svet je pri svojem delu upošteval mnenje Ekonomsko-socialnega odbora z dne 11. julija 2018⁶ in mnenje Odbora regij z dne 16. maja 2018⁷.

II. CILJ

9. Najpomembnejši cilj predloga za prenovitev direktive je zagotoviti visoko raven varstva okolja in zdravja ljudi pred škodljivimi učinki kontaminirane pitne vode. S to prenovitvijo bi se poleg tega odzvali tudi na evropsko državljansko pobudo z naslovom „Right2Water“⁸ (pravica do vode), ki je prva uspešna tovrstna pobuda.
10. Po javnem posvetovanju v vsej Uniji ter oceni ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT) Direktive 98/83/ES⁹ se je pokazalo, da je mogoče štiri področja direktive o pitni vodi še izboljšati. Da bi odpravili ugotovljene pomanjkljivosti, se s tem predlogom za prenovitev direktive posodablja standardi kakovosti vode, uvaja pristop k spremljanju vode, ki temelji na tveganju, izboljšuje informacije o kakovosti vode, ki se zagotavljajo potrošnikom, ter izboljšuje dostop do vode. Poleg tega so v predlogu določene minimalne higienske zahteve za materiale, ki so v stiku s pitno vodo.

---

⁵ 6060/1/20 REV 1.

⁶ NAT/733-EESC-2018-01285.

⁷ CDR 924/2018.

⁸ COM(2014) 177 final.

⁹ SWD(2016) 428 final.

III. ANALIZA STALIŠČA SVETA V PRVI OBRAVNAVI

A) Splošno

11. Med Parlamentom in Svetom so na podlagi predloga Komisije potekala pogajanja, da bi dosegli dogovor že v fazi stališča Sveta v prvi obravnavi. Besedilo osnutka stališča Sveta v celoti odraža kompromis, ki sta ga dosegla sozakonodajalca.

B) Ključna vprašanja politike

11. Dogovor, dosežen na trialogu 18. decembra 2019, ki se odraža v stališču Sveta v prvi obravnavi, vsebuje naslednje ključne elemente politike:

Dostop do vode

12. Komisija je v odziv na evropsko državljansko pobudo „Right2Water“ v svoj predlog za prenovitev direktive vključila določbe o dostopu do vode. Dostop do vode je za oba sozakonodajalca nadvse pomemben. Z doseženim dogovorom je bil direktivi o pitni vodi dodan še en cilj. V členu 1 je zdaj navedeno, da ima direktiva dva glavna cilja: (1) varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi učinki kontaminirane vode, namenjene za prehrano ljudi, ter (2) izboljšanje dostopa do take vode.

13. Poleg tega je v odstavku 1 člena 16 določeno, da države članice sprejmejo potrebne ukrepe za ohranitev ali izboljšanje dostopa do vode, namenjene za prehrano ljudi, za vse, predvsem za ranljive in marginalizirane skupine, kot jih opredelijo države članice. V odstavku 2 je predvidenih več ukrepov za spodbujanje uporabe vodovodne vode, vendar je namestitev notranje ali zunanje opreme na javnih mestih obvezna le takrat, kadar je to tehnično izvedljivo, in sicer sorazmerno s potrebo po takih ukrepih in ob upoštevanju posebnih lokalnih razmer, kot sta podnebje in geografska lega. Drugi ukrepi so neobvezni. Države članice bodo morale tudi spodbujati oskrbo z vodovodno vodo v upravah in javnih zgradbah. V odstavku 3 člena 16 je poleg tega navedeno, da je treba omogočiti zagotavljanje pomoči lokalnim skupnostim, vendar je narava take pomoči prepuščena državam članicam.

Pristop, ki temelji na tveganju

14. Eden od glavnih ciljev predloga za prenovitev direktive je vzpostavitev pristopa k upravljanju voda, ki temelji na tveganju. Vendar sta sozakonodajalca ugotovila, da je element obvladovanja tveganja v predlogu Komisije precej slabo izražen. Namen številnih sprememb členov 7, 8 in 9 ter ustreznih uvodnih izjav in opredelitev, predloženih v stališču Sveta v prvi obravnavi, je okrepiti pristop, ki temelji na tveganju, ter jasno prepoznati in opredeliti vse njegove elemente, in sicer na podlagi koncepta „načrt varne oskrbe z vodo“ Svetovne zdravstvene organizacije.
15. Pristop, ki temelji na tveganju, bi moral vključevati ne le opredelitev tveganj, temveč tudi njihovo obvladovanje, zlasti z izvajanjem ukrepov za njihovo preprečevanje ali blažitev. Spremljanje ni cilj samo po sebi, temveč bi moralo biti del sistema upravljanja in instrument za preverjanje skladnosti. Na splošno je namen sprememb teh členov, ki sta jih predlagala sozakonodajalca, vzpostaviti celovit sistem upravljanja kakovosti za celotno verigo oskrbe s pitno vodo, tj. od zbirnega območja, odvzema, čiščenja, shranjevanja in distribucije do mesta skladnosti, torej od izvira do pipe.

16. Pozornost je bila namenjena tudi okrepitvi razmerja med direktivo o pitni vodi in okvirno direktivo o vodah ter uskladitvi besedila obeh zakonodajnih aktov. Pomembno je, da se določbe teh dveh direktiv medsebojno dopolnjujejo, ne da bi se pri tem prekrivale.

Materiali, ki so v stiku z vodo

17. V členu 10 veljavne direktive o pitni vodi je določeno, da morajo države članice varovati zdravje ljudi v zvezi s snovmi in materiali, ki prihajajo v stik z vodo, namenjeno za prehrano ljudi, vendar je izvajanje te zahteve prepuščeno njihovi lastni presoji. Ena pomembnih pomanjkljivosti veljavne direktive, ki je bila ugotovljena pri njeni oceni, je dejstvo, da države članice medsebojno ne priznavajo nacionalnih sistemov odobritve proizvodov, ki so v stiku s pitno vodo. V trenutnem sistemu se proizvodi, preden se dajo na trg, preskušajo po postopkih, ki se med državami članicami razlikujejo. Ugotovljeno je bilo, da so takšni nacionalni postopki preskušanja upravno breme in ovira za notranji trg, poleg tega pa industriji povzročajo znatne stroške.
18. V predlogu za prenovitev direktive, ki ga je pripravila Komisija, je predlagana harmonizacija preskusnih metod za proizvode v stiku s pitno vodo, in sicer na podlagi standardizacije v okviru uredbe o gradbenih proizvodih. V mandatu za standardizacijo, ki ga je treba podeliti na podlagi uredbe o gradbenih proizvodih, bi se določile tehnične podrobnosti in preskusne metode za ugotovitev, ali proizvodi v stiku s pitno vodo izpolnjujejo higienske in varnostne zahteve.
19. Sozakonodajalca sta menila, da je uredba o gradbenih proizvodih sicer zasnovana za harmonizacijo preskušanja in izjave o lastnostih, ni pa primerna za zaščito vprašanj, povezanih z zdravjem. Poleg tega pristop iz uredbe o gradbenih proizvodih ne zajema vseh proizvodov od vira do pipe. Zato so bile s stališčem Sveta v prvi obravnavi v to direktivo vstavljene nove določbe (člena 11 in 12) za določitev higienskih zahtev. Splošni okvir bo vzpostavljen z izvedbenimi in delegiranimi akti, ki bodo določali:
- evropske pozitivne sezname izhodnih snovi ali komponent, ki jih je dovoljeno uporabljati za izdelavo materialov;
  - skupne metodologije za preskušanje in sprejemanje takih snovi ali komponent;

- postopke in metode za preskušanje in sprejemanje materialov v njihovi končni obliki;
- postopek vloge za vključitev izhodnih snovi in komponent na evropske pozitivne sezname ali njihovo črtanje z njih;
- postopke za ugotavljanje skladnosti;
- oznako za proizvode v stiku s pitno vodo, ki bo ponazarjala skladnost s to direktivo.

20. Evropska agencija za kemikalije (ECHA) bo Komisiji predlagala prvi zbirni evropski pozitivni seznam. ECHA bo v 15 letih po sprejetju evropskega pozitivnega seznama tudi pregledala vse snovi, komponente in sestavine na na tem seznamu ter o njih podala mnenje. Komisija bo v 9 letih po začetku veljavnosti te direktive pregledala delovanje sistema ter Parlamentu in Svetu predložila poročilo.

Odstopanja

21. Čeprav je v sedanji direktivi o pitni vodi predvidena možnost, da države članice pod določenimi pogoji zaprosijo za odstopanja, predlog Komisije za prenovitev ni vključeval odstopanj, saj ta zakonodaja velja že več kot 20 let in trenutno se še vedno uporablja le majhno število odstopanj. Vendar sta se sozakonodajalca odločila, da ponovno uvedeta odstopanja, ki pa so omejena na nova zbirna območja, nove vire onesnaževanja in nove parametre. Poleg tega je bila uvedena določba, s katero je državam članicam omogočeno, daodobrijo odstopanje v primeru nepredvidenih in izjemnih okoliščin na obstoječem zbirnem območju, ki lahko privedejo do začasnega preseganja vrednosti parametrov. Te zadnje vrste odstopanja ni mogoče podaljšati.

Iztekanje vode

22. V predlog Komisije za prenovitev prav tako ni bilo vključeno vprašanje iztekanja vode. In vendar je med pogajanja v okviru dialoga postalo jasno, da bi bilo treba to problematiko obravnavati tudi v direktivi o pitni vodi. Zato stališče Sveta v prvi obravnavi uvaja novo določbo v členu 4, ki od držav članic zahteva, da v treh letih ocenijo raven iztekanja vode na svojem ozemlju in te rezultate sporočijo Komisiji. Raven iztekanja vode se oceni z uporabo infrastrukturnega indeksa iztekanja vode ali druge ustrezne metode.
23. Komisija bo morala na podlagi ocen držav članic v petih letih z delegiranim aktom določiti povprečno mejno vrednost za iztekanje vode, države članice, katerih raven iztekanja vode presega določeno povprečno mejno vrednost, pa bodo morale v dveh letih po sprejetju navedenega delegiranega akta pripraviti akcijski načrt za zmanjšanje ravni iztekanja vode.

Parametri, vrednosti parametrov in nadzorni seznam

24. Sozakonodajalca sta se dogovorila o posodobitvi standardov kakovosti na podlagi priporočil Svetovne zdravstvene organizacije, tj. ob upoštevanju obstoječih znanstvenih spoznanj in previdnostnega načela.
25. Za nekatere parametre bo v direktivi o pitni vodi uporabljen še strožji pristop. To velja za svinec, pri katerem je Svetovna zdravstvena organizacija priporočila ohranitev sedanje vrednosti parametra 10 µg/l, v stališču Sveta v prvi obravnavi pa je določeno, da vrednost parametra za svinec znaša 5 µg/l, vendar bodo imele države članice za dosego take vrednosti na voljo 15-letno prehodno obdobje. Poleg tega bo vrednost 5 µg/l ostala ciljna vrednost pri hišnih vodovodnih omrežjih, saj države članice nimajo vedno potrebnih pooblastil, da bi zahtevale zamenjavo svinčenih cevi v zasebnih hišah in stavbah. Vendar pa se bo od datuma začetka veljavnosti te direktive vrednost 5 µg/l uporabljala za vse nove materiale, ki pridejo v stik s pitno vodo.

26. Da bi se odzvali na vse večjo zaskrbljenost javnosti zaradi učinkov novih spojin, kot so endokrini motilci, farmacevtski proizvodi in mikroplastika, sta se sozakonodajalca dogovorila, da se v direktivo o pitni vodi doda mehanizem nadzornega seznama. V členu 13 je določen mehanizem nadzornega seznama, ki bo državam članicam omogočil, da se na te vse večje pomisleke odzovejo dinamično in prožno.
27. V zvezi z endokrinimi motilci bosta na nadzorni seznam vključeni reprezentativni spojini nonilfenol in beta-estradiol. V del B Priloge I bo vključen dodatni endokrini motilec, bisfenol A, pri čemer je vrednost parametra glede škodljivosti za zdravje 2,5 µg/l, Komisija pa je pooblaščenca, da to vrednost parametra spremeni z delegiranim aktom. Poleg tega bo Komisija – prav tako z delegiranim aktom – v roku treh let sprejela metodologijo za merjenje mikroplastike, da bi jo vključili na nadzorni seznam.
28. Države članice bodo morale spremljati tudi per- in polifluorirane alkilne snovi (PFAS). V stališču Sveta v prvi obravnavi je Komisija pozvana, naj v treh letih pripravi tehnične smernice za spremljanje takšnih snovi. Ko bo Komisija pripravila tehnične smernice, bodo države članice lahko izbirale med dvema metodama merjenja PFAS: „vsota PFAS“ z vrednostjo parametra 0,50 µg/l in „skupno PFAS“ z vrednostjo parametra 0,10 µg/l, ki se nanaša na 20 snovi iz dela B Priloge III.
29. Na koncu sta se sozakonodajalca v zvezi s spremljanjem dogovorila tudi o ponovni uvedbi „indikatorskih parametrov“ v spremljanje, ki ga morajo izvajati države članice. Tovrstni parametri so vključeni v sedanjo direktivo o pitni vodi, vendar jih je Komisija v svojem predlogu za prenovitev črtala.

Druga pomembna vprašanja

30. V stališču Sveta v prvi obravnavi je obravnavanih tudi več drugih pomembnih vprašanj, o katerih so se predstavniki Sveta in Evropskega parlamenta dogovorili med pogajanjem v okviru dialoga.

Preglednost in dostop do informacij

31. Da bi se povečala uporaba vodovodne vode, s čimer bi prispevali k zmanjšanju plastičnih odpadkov in emisij toplogrednih plinov, bi bilo treba javnosti zagotavljati najnovejše informacije o kakovosti vode, ki jo uživa. Sozakonodajalca sta se dogovorila, da morajo biti take informacije potrošnikom dostopne na spletu na uporabniku prijazen in prilagojen način. Državljeni bodo imeli dostop do rezultatov programov spremljanja stanja, informacij o vrsti uporabljenega čiščenja in dezinfekcije vode, informacij o preseganju vrednosti parametrov, pomembnih za zdravje ljudi, ustreznih informacij o oceni in obvladovanju tveganja za sistem oskrbe, nasvetov za zmanjšanje porabe vode in preprečevanje zdravstvenih tveganj zaradi stoječe vode, pa tudi dodatnih informacij, ki bi lahko bile koristne za javnost, kot so npr. informacije o indikatorjih (železo, trdota, minerali itd.), ki pogosto vplivajo na mnenje potrošnikov o vodovodni vodi. Poleg tega bi bilo treba potrošnikom v odziv na njihov interes za vprašanja v zvezi z vodo na zahtevo omogočiti dostop do razpoložljivih preteklih podatkov o rezultatih spremljanja in preseganjih.

Dostop do pravnega varstva

32. Stališče Sveta v prvi obravnavi se v novi uvodni izjavi (47) sklicuje na dostop do pravnega varstva, kot to velja za drugo nedavno sprejeto zakonodajo EU o okoljskih zadevah. To odraža dejstvo, da so vse države članice pogodbenice Konvencije UNECE o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah, znane tudi kot Aarhuška konvencija. Glede na to, da imajo vse države članice EU dobro delujoče nacionalne sisteme za zagotavljanje dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah, sta se sozakonodajalca dogovorila, da v operativnem delu direktive o pitni vodi ni treba določiti posebnih obveznosti glede dostopa do pravnega varstva.

33. V uvodni izjavi (47) o dostopu do pravnega varstva je navedeno, da je Komisija v svojem sporočilu z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru navedla, da bo proučila potrebo po reviziji Aarhuške uredbe, da bi izboljšala dostop do upravnega in sodnega nadzora na ravni EU za državljane in nevladne organizacije, ki imajo pomisleke glede zakonitosti odločitev, ki vplivajo na okolje. Sozakonodajalca nadalje priznavata, da je pomembno, da Komisija sprejme ukrepe za izboljšanje dostopa državljanov in nevladnih organizacij do pravnega varstva pred nacionalnimi sodišči v vseh državah članicah.

Vrednotenje in pregled

34. V odstavkih 1 in 2 člena 19 je določeno, da mora Komisija opraviti vrednotenje direktive o pitni vodi v 12 letih po roku za njen prenos, podrobneje po so določeni tudi elementi, na katerih lahko temelji to vrednotenje. Poleg tega je v odstavku 3 določeno, da mora Komisija v šestih letih Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o morebitni ogroženosti virov vode, namenjene za prehrano ljudi, zaradi mikroplastike, farmacevtskih proizvodov in drugih novih onesnaževal, ki vzbujajo vedno večjo zaskrbljenost.
35. V členu 20 je določeno, da Komisija vsaj vsakih pet let pregleda prilogi I in II v luči znanstvenega in tehničnega napredka ter ob upoštevanju na tveganju temelječega pristopa držav članic do varne oskrbe z vodo.

IV. SKLEPNA UGOTOVITEV

36. Stališče Sveta v prvi obravnavi o direktivi o pitni vodi odraža kompromis, ki sta ga v pogajanjih dosegla Svet in Evropski parlament ob pomoči Komisije. Ko bodo predlagane spremembe sedanje direktive o pitni vodi sprejete, bodo odpravljene vse pomanjkljivosti, ugotovljene v oceni ustreznosti in uspešnosti predpisov, ter znatno povečana raven varstva okolja in zdravja ljudi pred škodljivimi učinki onesnažene pitne vode.